

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XIV. De Reformatione Sacrosanctæ Patriarchalis Basilicæ Lateranensis
facta per B. Gelasium Valerij filium, & S. Augustini discipulum, &
Canonicum Regularem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

Epiſcopatu Cantuarienſi pro vna. Regni Cj-
 pro vna. Regnum Corſica, & Sardinia pro vna. Pro-
 uincia Pſana, Lanuſis, Mediolanenſis, & Rauennas
 cum Epiſcopatu Placentino, Ferrarienſis, & Ariminenſis
 pro vna. Patriarchatu Aquilegenſis, & Gradenſis cum
 Prouincia Iadrenſis, Ragufina, Antibarrenſis
 pro vna. Prouincia Strogontinenſis, Collocenſis, & Gneſ-
 ſenſis, cum Epiſcopatu Caminenſis pro vna. Righenſis pro
 vna. Salernitanenſis, Magdeburgenſis, & Bremenſis pro
 vna. Colonenſis, Maguntinenſis, Treuerenſis cum Epiſcopatu
 Salernitanenſis pro vna. Ebreduenſis, Vicunſis, Aquenſis, Arel-
 iacenſis pro vna. Logdunenſis, Tarantolenſis, & Diſuntina
 pro vna. Iſternenſis, Senonenſis pro vna. Rotomagenſis, &
 Taranenſis pro vna. Burdegalenſis, & Bituricenſis, cum Epi-
 ſcopatu Aſtuinenſis pro vna. Narbonenſis, Tholoſana, &
 Lugduna pro vna. Taraconenſis, & Caſarugulana cum
 Epiſcopatu Mauricenſis pro vna. Tolitana, Hiſpalenſis,
 Compoſellana, & Bracarenſis pro vna. Cantuarienſis,
 & Eboracenſis pro vna. tota Hibernia pro vna. Regnum
 Italia pro vna. Regnum Dacia, Noruegia, & Suecia pro
 vna. Prouincia deportantur. Si qua vero Epiſcopatus, vel
 conſtituta, aut ſua alia diſta Religionis exiſtant, que in
 aliqua diſtanti Prouinciarum minimè includantur,
 quod diſta Capitula Prouincialia intelligantur eſſe de
 illa Prouincia, cui viciniora exiſtere dignoſcuntur. Hac
 in diſta Bulla. Ex quibus facile coniectari poteſt,
 ſi temporaliſſis Pontificis, quo ipſe Ordo Cano-
 nicus ſeſſerens, ac incuruatus ſere cadebat, tot ni-
 hilominus Regularium Canonicorum Prouincia
 in omnibus mundi partibus numerabantur, quid
 de præſentibus temporibus cenſendum, quibus in flore
 adoleſcentia, & iuuentutis erat conſtitutus? qui-
 bus inquam tot Regna Chriſti fidem colebant,
 quæ non ſolum à ſide Catholica, verum etiam à
 Chriſtiana Religionis præſens deſecerunt. Nec
 hyperbole eſſe, quod dixit Volaterranus lib. 21.
 Commentariorum Vrbanoꝝ: Denig, nulla ma-
 gis religio præſens, cuius ordo olim in Europa ad
 quatuor milia quingenta & quinquaginta quingenta, in
 ſola ſepimenta.

CAPVT DECIMVM
 QVARTVM.

*De reformatione Sacroſanctæ Pa-
 triarchalis Baſilicæ Latera-
 nenſis facta per B. Gelafium
 Valerij filium, S. Auguſtini
 diſcipulum, & Canonicum Re-
 gularem.*

AD mare, inquit Sapiens, vnde
 exeunt flumina reuertuntur,
 vt iterum fluant, oſtendimus
 libro antecedenti non ſemel
 inſtitutionem, & vitæ normã,
 ſecundum quam B. Auguſti-

nus Hipponenſes clericos inſtituit, & ad Regulã
 Apoſtolicam informauit, ex Italia in Africam ab
 illo euectam, ab Eccleſia Romana, & Mediolan-
 ſi poſſimum exemplatam. Quid igitur mirum ſi
 poſt illius obitum eadem regularis inſtitutio in
 Italia poſtliminio ſtatim repedaerit, & ad ſuum
 caput recurreret, vt ex illo per omnia huius myſti-
 ci corporis membra iterum diſfunderetur. Nam
 deſuncto Beatiffimo Patre noſtro Auguſtino,
 quemadmodum ſuperiori capite dictum eſt, om-
 nes illius diſcipuli per martyrium feliciter con-
 ſummata fuerunt, vel exilio ad varias terrarum
 Prouincias deportati. Porro inter alios illius alum-
 nos, qui ob Chriſti fidem, & Sanctæ Religionis
 clientelam, exilio fuerunt damnati, vnus exiit
 B. Gelafius, quem natione Afrum, & Valerij fi-
 lium, eius inquam Valerij, qui Hipponenſis fuit
 Epiſcopus, liber Pontificalis Damafio adſcriptus,
 & à Gratiano in cap. Oſius 56 d. relatus, Anaſta-
 ſius Bibliothecarius, Platina, Onuphrius, & alij
 communiter atteſtantur. Hic cum ab Hunnrico
 Wandalorum Rege impiſſimo cum Sanctis Quod-
 uuldeo Carthagenſis, Gaudiolo Bitonenſis, ac
 ceteris Epiſcopis, & clericis ex Africa pulſus cir-
 ca annum ſalutis 440. Neapolim Campaniæ Ci-
 uitatem appuliſſet, Romam veniens à S. Leone I.
 huius nominis Pontificis per benigne ſuſceptus, &
 in Sacroſanctâ Lateranenſi Baſilica collocatus,
 eandem Baſilicam ipſo Romano Pontifice in pri-
 mis iubente, & adiuuante, ſecundum D. Auguſti-
 ni Regulam ad originarium eiusdem Eccleſiæ in-
 ſtitutum à B. Sylueſtro primitus in ea plantatum,
 ſed progreſſu temporum aliquatiter relaxatum,
 reformandam totis viribus procurauerit: in qua
 cum ſanctiſſimè per multos annos cum ceteris il-
 lius Eccleſiæ Sacerdotibus, & clericis iuxta præ-
 dictam regulam vixiſſet, tandem ad Summum
 Pontificalis dignitatis apicem à Clero, & Populo
 Romano fuit vnanimiter ſubſeſnatus, & ſic ſub
 iſto Sanctiſſimo Pontifice, & per ipſum Ordo Ca-
 nonicus ſecundum reformationem, & regulam
 traditam à B. Auguſtino primum in ipſa Eccleſia
 Lateranenſi, deinde in alijs Eccleſijs, tum in Vrbe
 Roma, tum in alijs Ciuitatibus, & Prouincijs bre-
 uiſſimo temporum interuallo eſt propagatus, &
 confirmatus, quod euidenter oſtendunt innume-
 ræ Cathedralis, & aliæ Collegiatae, intus, & extra
 Italiam conſtitutæ. de quibus, vt nunc in particu-
 lari diſtinctè aliquid dicamus, à Sacroſanctâ La-
 teranenſi Baſilica narrationem ordiemur. In hac
 igitur Sacroſanctâ Baſilica, quæ ex omnibus Ec-
 cleſijs ritu ſolemniori per Romanos Pontifices dica-
 tis prima exiit, Ordinem Canonicum ſecundum
 Regulam à D. Auguſtino traditam per B. Gelafium
 Valerij filium, & eiusdem Auguſtini diſcipulum
 fuiſſe inſtitutum, & continuata ſucceſſione per
 annos circiter oſtingentos, nimirum ab ipſo Ge-
 laſio Primo, vſque ad Bonifaſij Papæ Octauij tẽ-
 pora ſtetiſſe, Solis luce clarius oſtenduntur inme-

Pontificum diplomata, & privilegia tum ipsi SS. Lateranensi Basiliæ, tum clericis canonicis inibi dependentibus concessa, quæ nunc etiam in eiusdem Ecclesiæ Cartophilacijs adseruantur, quorum multa exempla in Bullario Romano recens edito, ac etiam in libro Indultorum nostræ Congregationis Lateranensis cernere licebit, quæ quod huic nostro volumini inserere ad nostræ narrationis veritatem probandam durus esset labor, illorum tenoribus omnia solum duos testes oculatos adhibendos censuimus, quorum alter Summus Pontifex dum existeret, ea exhibere sibi fecit, & vidualter verò quod esset Ecclesiæ Romanæ Bibliothecarius, eiusdem Basiliæ omnia archiva factetur se fuisse quæ diligentissime illustrat. Flori testium primus fuit Eugenius Papa huius nominis IV. in Bulla, per quam Canonicos Regulares eiusdem SS. Lateranensi Basiliæ tanquam veros, primarios, & originarios illius Ecclesiæ Clericos restituit, in qua inter alia multa, quæ in laudem Canonici Ordinis extaruit, hæc litteris mandata videtur: *Quia ubi totum factu est caput, ubi hærere terrenæ celestibus, ubi est gratie magnitudo sacratissima hostia, ubi est immaculata obsequia divina maiestatis cum omni sanctitate personæ, & mundi sacrosancta offerri diuini compelluntur. Hæc igitur pia, & sancta inspiratione doli, & zelo domini Dei saluati sacratissimi demeritis prædecessores nostri, illum sancti vestigia, cum perfecta, & ordinata sunt opera, postquam venerabile locum pro Populi Dei salute, & Summi Regis gloria decorauerunt. Et ex hisdem Christi sacratissimo inimitabilem, & in comprehensilibus indulgentijs, & diuina gratia largitate, & remissionum exuberantia ornauerunt, honorem privilegij sublimauerunt, & decorauerunt titulum dignitatum, diuinam in terris familiam clericorum, qui religiofam vitam docerent, & ad exemplum nascentis Ecclesiæ sanctam institutionem seruaerent, quos Canonicos Regulares appellamus, & sacrum inter clericos, & ministros Christi viuendi modum in Sacra Basiliæ inchoauerunt firmauerunt, creauerunt, & perpetuo deputauerunt: ut hi prima in terra Ecclesiæ, & matris Sanctorum Apostolica providentia curam gererent, qui primarios Christiane Religionis clericorum normam, traditiones & instituta seruauerunt. Nunc profecto sacri ordinis, & sancti instituti post Sanctos Apostolos primam in Alexandria Basiliæ Mariæ Petri discipulis indutor, & conditor: ac gloriosum Doctor Augustinus diuini reguli, & doctrina decorauit, & sancta memoria Vrbanus insigni martyri, & sanctissimum Pontifex Genuerius de veri Ordine reformauit, & beatissimus Gregorius augustinus Anglorum Episcopo veluti plantationem sacram in concessit, sibi populo præcepit instituit, & in Occidentibus finibus ampliauit. Hisiuncti profecto, qui sanctorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apostolorum instituta in sancti spiritus sanctis renouant: qui ad exemplum illorum credentium in vnum conueniunt, quibus erat cor vnum, & anima vna, qui pallostris suis in Ecclesiasticis, & Apostolicis traditionibus edocentur. Sicque hæc sancta, & placens Dei insti-*

tuto antiquitas, & ab ipsi fere primædgi obseruati extitit, & Sacram Basiliæ per dicti Ordinis Clericos per longa tempora sancte, & salubriter gubernatum fuisse, certissimè scientia, & veritate comprobata: hoc euidensimè testantur innumeræ documenta. Cum autem hoc patet, & salutare institutum in omni in magno passio ex antiqua hostia multum fuerit perturbatum, & per sel, rec. Bonifacium Octauum prædecessorem nostrum quædam illius temporis malitia considerari commutatam, & per ipsam Patrum terminis trasulati nascentur, & anoti Regularibus Canonice, secularium clericorum, & canonicorum fuerit decta Ecclesiæ cura, & gubernationi commissa. Et, Nihil amplius nostræ uiti, nostrum aff. libus, nostræ salutis, & huncerum immunitate conspicimus, quam ut pristinum, sanctum, & diuinum opus primam sibi est institutionem repetamus, Patrum terminis reponamus, & quasi sacrum manus portantes Sanctam Ecclesiæ Lateranensem ad primarium statum, & ordinem reducamus: Hæc Sanctissimus Pontifex, in quibus præter ea, quæ pro suo ingenti dicitur, quod ad rem præsentem attinet, hæc habet. Primò Romanos Pontifices, postquam ipsam Lateranensem Basiliam ditauerunt, & ingentissimum privilegij munierunt, familiam clericorum religiosorum, qui dicuntur canonici Regulares in eo instituisse, & eidem Basiliæ perpetuo deputasse. Secundo prædictam Basiliam per longa tempora per dicti Ordinis canonicos sancte, & salubriter fuisse gubernatam, nimirum vsque ad tempora Bonifacij V. II. Tertio ipsum Papam Bonifacium dictos canonicos regulares citiendo, & seculares introducendo, Patrum terminis trasulisse. Quarto ipsum Eugenium IV. Canonicos Regulares eidem Ecclesiæ restituere voluisse, ut sanctam illam Ecclesiam ad primarium statum, & ordinem reduceret, & hinc sequitur. Quinto loco, ordinem primarium seu primariam illius Ecclesiæ institutionem fuisse clericorum regularem, non seclerium, quod magis explicat inferius, vocando ipsum ordinem canonicorum regularem ordinem originarium illius sanctissime Basiliæ. Sexto supradicta omnia Summum Pontificem asserere non ex aliorum narrationibus, sed ex certissima scientia, & veritate competita, sive ut iuris causa cognita, quam, inquit, attestantur innumerabilia documenta.

ATque hinc habes, quo illos corrigas, qui accunt, illam Bullam per canonicos regulares importunis precibus, & falsis narrationibus ab hoc Pontifice extortam, de quorum numero fuit Antonius Massa Galleus Iuricoconsultus in quodam suo consilio scripto pro Reuerendis Monachis Cassinensibus in causa præcedente inter illos, & Canonicos Regulares Lateranenses, edito Venetij apud Iordannum Zilletum anno 1562. fol. decimo quinto, & decimo sexto: nam præter quod illa non est emanata ad supplicationem nempe fororum canonicorum, sed motu proprio, &

tra... de materia deliberatione, & tra... Romanz... habitum cum Sanctæ Romanz... Carthilicis, si hæc tam constantem... officium factam, ut ille ait, ex certis... & veritate competita, quam innu... documenta testantur, licet in dubium... non alia tu illius... Romanorum Pontificum... reuocare, ac decludere po... confirman... illius eruditionem, tum quod... Archia, & monumenta om... illustrat, tum denum quod... Terminus Terminus de eadem Basili... Diaconi de eadem Basili... scripto collegit, in... secundo, capitulo... Verbis Eccle... Lateranensis pagina mi...

... Basiliam conditam diuina in... Pontifex, quam non... Subdiaconi, & re... Nam palmo... manu, matri... presb... Sacramenta per... multitudine, cum... distribuit ref... Rom... disciplina la... que presbyterorum vici... non Cardinalium locis, hæc Lateranensi fuerit adhibita quæstio de seruat... & publici... solentatibus... Lateranensem... Sacramen... non in solendo nunc e... Lateranensem Basiliam... non... frequentaretur a populo, & canonicis... negat...

ex certa scientia, & matura deliberatione, & tra-
ditiōe diligenter habita cum Sanctæ Romanæ
Ecclesiæ Cardinalibus, si hanc tam constantem
Pontificis assertionem factam, ut ille ait, ex certifi-
catis scientiis, & veritate comperta, quam innu-
merabilia documenta testantur, liceat in dubium
revocare, cui alij credemus, cur non alia tū illius,
tūm aliorum omnium Romanorum Pontificum
diplomata in dubium revocare, accludere po-
terimus?

III. Secundus testis pro eadem veritate confirman-
dis, quoniam ob illius eruditionem, tum quod
eiusdem Lateranensis Basilicæ, sicut etiam aliarū
Vrbis Ecclesiarum Archiua, & monumenta om-
nia est exactissimè illustratus, tum demum quod
Eminentis Ordinis fuerit professor, omni excep-
tione purgatus, Onuphrius Panvinus in volumi-
ne proprio de Ecclesiâ Lateranensi quatuor libris
distincto, quos ex dicte Basilicæ Cartophilacijs,
necnon ex libro Ioannis Diaconi de eadem Basi-
lica ad Alexandrum Tertium scripto collegit. in
eo sequitur volumine libro secundo, capitulo
vltimo, ac etiam in libello de septem Vrbis Eccle-
sijs sub titulo de Ecclesiâ Lateranensi pagina mi-
hi xxi. ita scribit:

Proximo statim post Basilicam conditam diuina in
ea frequentius monasteria celebrabat Romanus Pontifex,
& presbyteri Vrbis Romæ, tam Cardinales, quam non
Cardinales, septem Diaconi, totidem Subdiaconi, & re-
liqui Romanæ Clerici, & populus fideles. Nam psalmo-
dico, hymno, & preces populum cum minoribus, maiori-
bus clericis canebant. Episcopus concionabatur, pres-
byteri veteri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Sacramenta per
venerat abbas, aut fideles populi multitudine, cum
presbyteri per singulos Vrbis Romæ titulos distributi es-
sent, in suis Parochijs occupati, non ita absistere Ro-
mano Pontifici possent, clericorum quoque disciplina la-
borare, Gelasius Papa circa annum Domini 400. cleri-
cos qui ab ordine vite instructi canonici, id est Regula-
res fuerant, huiusmodi presbiteri, & primitiue Ecclesiæ
more secundum Beati Augustini regulam in communi
vivebant Laterani collocati, qui presbyterorum vete-
rissimi Cardinalium, quam non Cardinalium loco,
Basilicâ Lateranensi speciatim additi, quotidie deserui-
erunt in administrando præcipue Sacramentis, & publi-
cis precibus fideles. In quibusdam vero solemnitatibus
Romanus Pontifex antiquum cum Presbyteris Cardina-
libus, & alijs Basilicarum Vrbis Prælati morem retine-
bat: nam veteri instituto in Basilicâ Lateranensi rem
diuina facere solent. Canonicoz porro prescū illū
temporibus præcipuum (ut dixi) manus erat Sacramen-
ta pluri Dei administrare: nam in psallendo minus e-
rant occupati, quoniam eo tempore psalmodiam adhuc fi-
deliter populi frequentarent. Ceterum cum Religio
psalmi paulatim decreuisset, Lateranensisq; Basilicâ non
ita in psalmodia frequentaretur à populo, & canonici
maioribus occupatis rationes frequentare nequi-
erunt, optima occasione accedens, ut haud longè post
Cicilijs tempora à monachis id minus Laterani susci-

peretur. Qui paulo ante a Beato Benedicto Abbate in
Occidente instituti optimè viuendi normam acceper-
ant, eis enim in Monte Casino monachorum cano-
bio edificato, cui primus omnium Occidentaliū iura
vinendi dedit, qui quous nullo factū tum intraretur,
etationibus tantum, precibus, hymno, psalmo,
& cantui in Ecclesiâ vacare solebant. Huic sanctissi-
mo Patre Benedicto, quem anno Domini D XLII,
obisset in monasterij Casinensis regimine; vir sanctus
Abbas Constantinus susceptus est eiusdem Patris discip-
pulus: huic Tertius Simplicius, cui quartus Vitalis,
& eidem Bonitus Abbates successere. Sub Abbate Bo-
nitio Longobardi, qui Iustino minore Augusto anno
Domini DLXVIII. Italiam inuasit, Casinense mon-
asterium nocturno tempore fratribus, qui centum
ceperunt, & omnibus direptis effecerunt, ut ne vnus
quidem illis homo permaneret, fugientes itaque ex eo-
dem caueo frates, Romam sub Ioanne Papa Tertio
profugati sunt, ex cuius Pontificij concessione iuxta La-
teranensem Basilicam monasterium construxerunt sub
titulo Sanctorum Ioannu Baptistæ, & Euangelistæ, &
Panctatij, vbi per centum & triginta annos, quoad
Casinense monasterium dirutum permansit, perstite-
runt, & laicorum loco in Lateranensi Basilicâ sacra-
horas, & psalmos canere ceperunt, canonici tan-
tum sacra in ea facientibus, & sacramenta omnia
administrantibus. Huius monasterij meminit Sanctus
Gregorius libro Dialogorum secundo cap. primo. Ce-
terum quum processu temporis monachorum Latera-
nensium laboraret institutum, Gregorius Papa Ter-
tius monasterium Sanctorum Ioannu Baptistæ, & Eu-
angelistæ, & Panctatij prope Lateranensem Basilicam
antiquitus constructum renouauit, quod tum mona-
chis superiorum Pontificum incuria desitutum pene-
erat, cui prædia multa, & dona contulit, & que in-
uenerat ipsius monasterij alienata, reddito pretio ei-
dem loco restituit: vbi & Congregationem monachorum
reformauit, & Abbatem constituit ad persoluen-
da quotidie sacra officia laudu diuine in Basilicâ san-
cti Saluatoris, que dicitur Constantiniana iuxta La-
teranum, diurno, nocturnisque temporibus, quemad-
modum tunc in Basilicâ sancti Petri Apostoli fieri mos
erat. Quo vero tempore monachi ea loco cesserunt, &
canonici multiplicati monachorum monia in psallendo,
& horas canonicas cantando supplere ceperunt, in-
compertum. Certum est, aliquot seculis post canonico-
rum tantum Lateranensium, qui monachorum more
in communi vivebant, Prioremque, qui abbas loco
omnibus præfesset, habebant, mentionem fieri, & mona-
chis omnino præteritis, canonicorum Ordinem dilaben-
tem Laterani iuxta Beati Augustini regulam post
multa tempora primus omnium Romanorum Ponti-
ficum reformauit Alexander Papa Secundus, qui ante
Pontificatum clericis regularis fuerat, & in amplissi-
mam dignitatem, vique splendorem restituit, ita ut
monachis Casinensibus magno tunc sanctitatis, &
pietatis nomine florantibus, & celeberrimis nulla in
re cederent. Quare ea demum Congregatio in-
genitum maximorum virorum prouentum tulit. Ex eo

entem Monasterio prociunt Honorio Secundum. In-
 nocentium Secundum; Lucius Secundum, Alexander Ter-
 tium, & Honorio Tertio Romani Pontifices, multi pre-
 terea, & magni nominis Cardinales, Post Alexandrum
 Secundum, Paschalis Secundus Papa canonicum ordi-
 nem dicitur schismate tempore paulatim laxatum,
 Pontifex salubri studio & prudentia in Late-
 ranensi quibus correat floruit verò maxime hac Con-
 gregatio Lateranensis sub Alexandro Tertio, & aliquot eius
 successores, cum magna hominum presentissimum
 copia, tum eximia sanctitatis opinione. Hi monasterium
 Lateranense incolabant, quod inter porticum sancti Ve-
 nentii, & Basilicam Lateranensem absidam inchoatum, ubi
 adhuc in area eadem veteri claustrum novem columna
 superstant, ab ea area ad eandem Basilicam partem pre-
 tenditur, qua Occidentem spectat. Vbi adhuc in ipsa area
 vetus claustrum, totum vermiculatum cum hoc elogio in
 Zophoro è musivo iam exolecente conspuitur.

Canonicam formam sumentes dicitur normam,
 Quam promissu, hoc claustrum quando petisti.
 Dicitur sic esse, tria vobis adesse necesse,
 Nil proprium, morum castum portans pudorem.
 Claustrum structura sit vobis docti scriptura,
 Ut sic clarescant animae, mareq; nitescant,
 Et stabiliantur animo, qui canonici antur
 Ut coniungantur, lapidesq; sic poliantur
 Gaudeat... novellu... Christi log fidelu
 Qui sua dimisit operi valmuredu...

Extant in eodem loco omnia monasterii vestigia, ut su-
 perne claustrum aliud novum cum cellis hinc inde ex-
 structum, dormitoria duo, cellulae, refectorium, clau-
 strum aliud interius dirutum, ubi sunt aliquot canonici
 eorum domicilia. In medio verò claustrum vermiculati est
 hortus cum cisterna, & aliquot pulcherrimi pili, &
 omnia postremo extant, qua in rellè institutu cenobii
 adificari solent.

Permanserunt autem clerici hi, qui canonici vocati
 sunt, in communi monachorum more viuentes in mona-
 sterio Lateranensi Basilica adiecto annos plura minus
 DCCC. usque ad Bonifacii Octavi Pontificatum, qui cir-
 ca annum Domini MCCC. eos canonicos claustrales Mo-
 nasterio Lateranensi exire ordinavit, & seculares cleri-
 cos, qui canonici seculares vocantur, collocavit: singu-
 lusq; ex redditibus monasterii singulas praebendas specia-
 tim constituit.

CAPVT DECIMVM QVINTVM.

De eodè Ordine Canonico in pre-
 fata Lateranensi Basilica per
 B. Gelasium reformato quorū-
 dam opiniones minus probabi-
 les referuntur, & reijciuntur.

Ex testimonio proxime allega-
 tis primò habes, unde illorum
 errorem crassissimum refellat,
 qui aiunt, canonicos seculares
 in Ecclesia Lateranensi vigere
 ad Bonifacii Octavi tempora
 stetit, illum verò motu cleri-
 ciali secularibus canonicos regulares in eadem
 Ecclesia instituisse, quantum qui hoc dicunt,
 nullum reperi, praeter vnum Antonium Maissam
 Gallesium in consilio proxime allegato, qui quoni-
 am adeo crassus est, ut nisi illius verba formaliter,
 & fideliter referantur, de impollata suspitione
 locus esse merito possit. Ecce tibi, quae ille in pre-
 fato consilio fol. nono in principio scribit ad tertium
 argumentum allatum ad fauorem canonicorum
 regularium. In hoc quidem arguente, inquit,
 multi sunt falsa, quorum falsitate detecta non est
 noua alia responsione. Nam quantum attinet ad Ec-
 lesiam Lateranensem, in qua dicitur fuisse ab initio mili-
 tatos canonicos regulares, qui ibi diligenter auo pe-
 seruando, etiam Canonici Sancti fuerunt prela-
 ti, quod dicitur constare ex Historicis, continet dupli-
 mendarium, quae in dicta Ecclesia Lateranensi pro-
 fuerunt alij Religiosi, quam Canonici Ordinis Sancti
 Augustini, ut patet ex testimonio Alberici de posse in
 Rubrica de statu hominum, ubi ponit haec verba in
 de Roma sunt quinque Ecclesie, quae Patriarchali voca-
 cantur, videlicet Ecclesie Beati Ioannis Lateranensis,
 quae consuevit habere Priorem, sed ex Constitutione
 Bonifacii Papa Octavi habet Decanum, Erant Religio-
 si & facti sunt canonici Ordinis Sancti Augustini, &
 de patet quod Canonici Sancti Augustini non fuerunt
 ibi, nisi à tempore Bonifacii Octavi, cum antea ibi es-
 sent alij Religiosi, nec dubitari potest de fide testimonij
 Alberici, cum sit autor grauisimus, vixensq; in vrbis
 advocatus Consistorialis non multo post Pontificatum
 Bonifacii Octavi. Haec ille.

Secundo inferitur errasse Azonium tomo pri-
 mo libro duodecimo capite vigesimo secundo
 quaestione quarta, cum inquit: Onuphrius Pananus
 in bello de septem Ecclesijs vrbis scribit in bono ma-
 dum: Gelasius Primus circa annum Domini quadri-
 gesimum constituit in Ecclesia Lateranensi clericos
 canonicos, qui seruabant Regulam apostolicam, nihil
 proprium habentes, sed in communi iuxta Regulam
 Sancti Augustini viuentes. Postea Gregorius Tertius
 posuit monachos in Ecclesia Lateranensi, ut neca pre-
 cis quotidie carerent: deinde deficientibus monachis,
 iterum sunt in eadem Ecclesia clerici canonici consti-
 tuti, qui more monachorum religiosorum vita reser-
 uatum seruabant, & Priori, loco Abbatis praebant,
 & in communi domo habitabant. Contrarium aperte
 dicit Onuphrius in verbis capite praecedenti
 allegatis, & ut est rei veritas, fuisse quidem mo-
 nachos in eadem Ecclesia adiunctos clericos ad
 canendas diuinas laudes more laicorum, clerici
 interim circa alia occupatis, tum à Gregorio

Tertio, non tu-
 tem equum monachos clericos, sed imò ibi sem-
 per canonicos seculares, multiplicitate numero il-
 lorum motus in quibusdam, & horum canonicos
 seculares per se compellit: & alioque secu-
 laribus canonicorum titulum, qui monachorum
 titulum inueniunt vrbis. Prioremque qui lo-
 ca Abbatis in illis praeficit, habebat, mentio
 non est monachos omnino praetermissa.

Nam illi collegium introductum: etsi enim
 non prius ante Paschalem Secundum non
 prius ante Canonicos Lateranenses, fuisse
 in eadem Ecclesia canonicos sub Stephano
 Nono à tempore Leonum Octauum, sub Archiepi-
 scopo, & sub illius cura conuenerunt: ut
 claustrum postea sub Prioribus, constat ex
 illiusdem Pape Octavi, quem ex canonico La-
 ranensi Episcopo Volterrano, Autor supplementi
 Gregorij, P. 2. c. 1. c. 2. Constat etiam ex
 epistola Petri Damiani Domino Petro La-
 ranensi Episcopo Petro canonice Lateranensi
 Archiepiscopo Petri peccator monachos,
 quod in secundo libro Epistolarum huius
 canonice dicitur, quod illius ad mores huius
 canonice conuenerunt reformandi hortatur, mo-
 nachos tamen in epistola facti Conuentus, cuius
 haec verba allentur per hoc formalis verba:
 non ante quae facti Conuentus Religiōsissimi
 ad episcopum vrbis, sed vos viuentes, ab-
 soluimus. Ita enim habet textus, quo Baro-
 nius in secundo libro anno 1067 numero 107
 ponit, hinc Conuentus Canonice in editio-
 ne Petri Damiani Romani, verba illa ex-
 premit, in quibus dicit Conuentus Lateranensis
 prius habere, hinc autem epistolam longè
 postea Paschalis Secundus Petrum Damiani
 episcopum commendat quae anno 1073. ex hac
 epistola patet. Carroto insitito Archiepiscopo
 vrbis, loca in dicto Collegio fuerit Prior iusti-
 tiam illi propter dicitur crediderim, quod col-
 legium illud propter dicitur schisma, quod priori
 facta Ecclesia dicitur reseruat, & ad iustitia-
 tem à ditione non potest dicitur: nec mi-
 nus, cum in eadem Ecclesia Lateranensi, quae
 est prius Ecclesiarum caput, & Sedes
 Pontificis, aliquot annos ob casum casus ex-
 terum lateranensis pontifex fuerit intermissum.
 Quam Romanus Pontifex eidem Ecclesie
 prius, & canonicis imbi degentibus refor-
 mationis operam daret, & ob eam cau-
 sam eos sancti Frigidiani Lucensis, prius
 prius in eadem Ecclesia Lateranensi accitit. O-
 nuphrius in libro de septem vrbis Ecclesijs in
 libro de Ecclesia S. Crucis in Ierusalem pag. mili

